

Handläggare
Marithe Eriksson
08-508 28 172
marithe.eriksson@stockholm.se

Idrottsnämnden
1320000000
Box 8313
104 20 STOCKHOLM

FÖRELÄGGANDE ATT REDOVISA RESULTAT AV VENTILATIONSKONTROLL, KOMPLETTERINGAR INOM EGENKONTROLLEN SAMT ÅTGÄRD AV FUKTSKADOR - HUSBYBADET

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Idrottsnämnden med org. nr. 212000-0142 att gällande Husbybadet;

1. Redovisa vilken uppföljning som skett och vilka åtgärder som utförts med anledning av de brister som angetts i OVK besiktningsprotokoll, daterat den 18 februari 2010,
2. Redovisa protokoll från ny OVK besiktning som enligt uppgift från verksamhetsutövaren skulle utförts under våren 2013,
3. Redovisa ett principiellt flödesschema över de ventilationssystem som betjänar bassängutrymmen och tillhörande dusch- och omklädningsrum.

Av flödesschemat ska framgå:

- Vilket aggregat/system som betjänar vilket rum.
 - Vilket tillufts- respektive frånlufts- och i förekommande fall överlufts- och återluftsflöde som är projekterat för respektive rum.
 - Vilket uppmätt utelufts-, tillufts och i förekommande fall överlufts- och återluftsflöde som ventilerar dessa rum.
 - Vilka rum som ventileras med system som har återluftsfunktion.
 - Vilken återluftsgrad som detta/dessa system är inställda för sammanfogad med en beskrivning av hur regleringen av återluftsfunktionen går till.
4. Redovisa hur regler/information om hygienrutiner förmedlas till externa nyttjare (simklubbar, m.m.) av badet,
 5. Redovisa rutin för hantering av farligt avfall samt vilka fraktioner av förpackningsavfall som sorteras,

6. Redovisa orsak, omfattning och vilka åtgärder som vidtagits för att åtgärda fuktskada i damernas bastu samt fuktskador i nedre delar av väggar i omklädningsrummen.

Ovanstående ska snarast redovisas till miljöförvaltningen skriftligen, dock senast 60 dagar efter delgivning av detta beslut

Bakgrund

Badvattenkvaliteten 2012 - 2013

Under 2012 rapporterades återkommande problem med badvattenkvaliteten vid Husbybadet. Överskridanden skedde frekvent både av bakterier, med flera förekomster av pseudomonas aeruginosa (PA), och avvikande kemiska värden. Utbrotten av PA inträffade i april, september och oktober. För kemiska parametrar överskreds under året både värdet för bundet klor, COD och THM vid upprepade tillfällen.

En preliminär rapport inkom från idrottsförvaltningen den 9 januari 2013.

Vid inspektion av Husbybadet den 14 januari 2013 överlämnades en utförlig rapport över felsökningar och åtgärder under hösten 2012 för att komma tillrätta med bristerna i badvattenkvaliteten. Av redovisningen framkom att i april och oktober hanterades överskridanden med chockkloreringar av systemen. I oktober gjordes utförligare tester på installerade kolfilter i reningsanläggningen. Testerna stördes något på grund av fekala incidenter som behövde hanteras akut, men det bekräftades genom provtagningen på filter, att dessa i sig blivit en grogrund för bakterietillväxt. Den 9 oktober 2012 utförde personalen en total städsanering (desinficering) av simhallen alltifrån pooler, dusch-/omklädningsrum, toaletter, möbler etc. Det togs beslut om att kolfilter skulle ställas av och tömmas. Det uppdagades då att bottendysor och ytskikt i dessa var skadade. Under oktober reparerades ytskikt, nya dysor installerades, bättre anpassat inlopp till filtrena monterades och filtrena återfylldes med nytt kolmaterial. Vid inspektionen framkom att det saknats skriftliga och tydliga instruktioner för hur kolfiltren skulle skötas. Detta höll på att åtgärdas.

Ytterligare felsökningar utfördes under oktober – december. Detta ledde till att allt vvc gick igenom, klorinatorer byttes ut och ett antal åtgärder genomfördes i simhallen för att göra det lättare att rengöra ytor vid städning. Med hjälp av extern konsult gjordes åtgärder för att förenkla salthantering och rengöring av slamfilter. Även städkemikalier sågs över och byttes till vissa delar ut.

Vid första provtagningen av bassängerna i januari förekom avvikelser i kemiska parametrar, men vid andra provtagningen under månaden klarades samtliga riktvärden. Vid ett tillfälle under våren 2013, i februari, fanns förekomst av PA i en av bassängerna. Badvattenkvaliteten har efter den större felsökningen och de åtgärder som genomfördes oktober – december 2012, blivit betydligt bättre.

Inspektion den 14 januari 2013

Vid inspektionen överlämnades protokoll från senast utförda obligatoriska ventilationskontroll, utförd 18 februari 2010. Denna blev inte godkänd och ombesiktning skulle ägt rum efter åtgärder senast den 18 juni 2010. Detta ägde aldrig rum. Anmärkningarna i ventilationsprotokollet gällde nedsmutsning av kanaler och aggregat, många påpekanden om rostskador i ventilationssystemet och en del påpekanden om för låga flöden. Enligt uppgift vid inspektionen var upphandling av ventilationskontroll påbörjad och planerad till februari – mars 2013.

Vid inspektionen kunde konstateras att anläggningen hade i stort sett fungerande rutiner för drift och skötsel av verksamhet och reningsanläggning. Påpekande lämnades avseende smutsiga ventilationsdon samt att omklädningsrummen behövde renoveras i sina nedre delar p. g. a. de vattenskador som uppstått. Den målarfärg som använts i omklädningsrummen hade bubblat sig och verkade inte tåla den fuktbelastning den utsattes för. En fuktskada noterades också i damernas bastu i vägg nära golv vid bastudörr. Personalen hade felanmält skadan.

I teknikutrymmen noterades bristande kemikaliehantering, reaktiva ämnen förvarades intill varandra, syra stod oinvallad nära golvbrunn, absorptionsmedel saknades i händelse av spill och teknikutrymmet/kemikalieutrymmen användes i viss mån som ”lagerlokal”.

De brister som noterades kan sammanfattas enligt:

- vissa brister i städ- och hygienrutiner
- kemikalieförteckningar saknades
- absorptionsmedel i händelse av spill saknades
- rutin för hantering av farligt avfall saknades
- bristande kemikaliehantering
- fuktskador i damernas bastu och i både herrarnas och i damernas omklädningsrum
- viss otydlighet när det gällde ansvarsfördelningen
- viss otydlighet när det gällde förebyggande legionellarutiner

Utrymmen för hantering av avfallsfraktioner inspekterades inte vid inspektionen, och av den anledningen uppmanades verksamhetsutövaren redovisa uppgifter om denna.

Den 22 januari 2013 skickades inspektionsrapporten till samtliga berörda.

Kompletteringar och redovisningar har inkommit enligt följande:

Den 25 januari, 5 maj samt 26 juni 2013 inkom redovisningar gällande legionellasäkerhet vid Husbybadet. Anläggningen är utrustad med varmvattencirkulation (vvc) med larm på cirkulationspumparna, avdödare i form av AOT på vvc och hetvattenspolning i duschar nattetid. 55-gradigt vatten utgår från undercentral och nedblandning till 38°C sker i värmeväxlare intill duschrum.

Återkommande rondering utförs av maskinister som bl. a kontrollerar temperaturer. Rutin har också införts om journalföring av ronderingar.

Diskussion fördes också gällande ansvarsfördelning och organisation. Då idrottsförvaltningen inkom med en generell redovisning om ansvarsfördelning och organisation vid simhallar den 29 november i annat ärende, har miljöförvaltningen gjort bedömningen att denna ansågs svara mot behovet av redovisning också gällande Husbybadet.

Vid mötet den 25 januari 2013 åtog sig idrottsförvaltningen att inkomma med samtliga kompletteringar med anledning av inspektionsrapporten till senast den 30 april 2013.

Den 17 januari 2013 inkom städinstruktioner och kemikalieförteckning på städkemikalier. Kemikalieförteckningen var inte inlagd i den mall som överenskommit i dialog mellan idrotts- och miljöförvaltningen. Den bör uppgraderas, men denna fråga släpps till egenkontrollen då i stort sett behövlig information fanns i förteckningen. I städinstruktionen saknades uppgift om höghöjdsstädning och uppgifter om vad som genomförs vid storstädningar.

Den 4 februari 2013 inkom redovisning av kemikalieförteckning för badvattenkemikalier.

Den 5 februari 2013 inom reviderad städinstruktion. Denna bedömdes vara tillfyllest.

Den 20 februari 2013 inkom foto som visade att brister i lagring och invallning av kemiska produkter åtgärdats samt att absorptionsmedel införskaffats. Utrymmena hade städats.

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) framgår att en verksamhetsutövare ska kunna visa att verksamheten följer de förpliktelser som följer av andra kapitlets allmänna hänsynsregler.

Av 2 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken framgår att den som bedriver verksamhet, dels är skyldig att skaffa sig den kunskap som krävs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön och dels vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken framgår att kraven på hänsyn enligt 2 kap. 2-5 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Med olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken menas en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap 3 § miljöbalken följer att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap. 9 § första stycket miljöbalken framgår att lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Vidare framgår av andra stycket att ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Enligt 26 kap. 21 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap 19 § första stycket miljöbalken ska den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Av 26 kap. 22 § följer att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Ytterligare bestämmelser om verksamhetsutövares skyldigheter att bedriva egenkontroll finns i förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll (1998:901) (egenkontrollförordningen). Av 4-7 §§ egenkontrollförordningen framgår att verksamhetsutövaren skall ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön, att riskerna för verksamheten från hälso- och miljösynpunkt fortlöpande och systematiskt ska undersöka och bedömas samt att resultatet av undersökningar och bedömningar skall dokumenteras.

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd om tillsyn enligt miljöbalken – fukt och mikroorganismer (SOSFS 1999:21) utgör fuktskador i byggnader en förhöjd risk för olägenhet för människors hälsa.

I Socialstyrelsens handbok om bassängbad (Bassängbad, hälsorisker, regler och skötsel) som kompletterar Socialstyrelsens allmänna råd 2004:7 anges bland annat:

- Att ventilationen fungerar väl är väsentligt då föroreningar som bildas i simhallen med nödvändighet måste ventileras bort effektivt. Luft av dålig kvalitet i ett bassängbad kan orsaka t ex andningsproblem, illamående och huvudvärk.

Om badvattenkvalitet

Riktvärdet för **bakterier** i badvatten är att antalet kolonier av heterotrofa bakterier i vattnet ska hålla sig under 100 cfu/ per mL vatten (cfu är ett mått på antal bakteriekolonier). För *Pseudomonas aeruginosa* gäller nolltolerans (noll cfu /100 mL). Det beror på att den dels är tåligare mot klor än bakterier i allmänhet och därför kan ge speciella problem. Den anses orsaka risk för ögon- och öroninfektioner. I det fall en badande har sår på kroppen kan dessa bli svåråterläkta om de infekteras med PA. Vid högre halter finns också risk att drabbas av pseudomonasfollikulit, ömmande hudutslag som kan ta upp till några veckor innan de läker ut.

Bundet klor bildas genom att klor reagerar med kväveinnehållande föroreningar i vattnet, t. ex svett och urin och bildandet ökar med högre halt föroreningar, klor samt ökad temperatur. ”Klorluk” i en simhall beror vanligen på dessa kloraminer som avgår till luft i form av trikloramin. Hälsoeffekter som förknippas med förhöjda halter av kloraminer är främst besvär av ”klorluk”, irritation i ögon och andningsvägar, lungpåverkan samt illamående.

THM (trihalometaner) är en sammanfattande förkortning för kemiska föreningar som bildas i bassängbadvatten vid reaktionen mellan halogener (t.ex klor och brom) och organiska föroreningar. Huvuddelen utgörs av kloroform (triklorometan). De kan även förångas och avdunsta från vattenytan. Exponering för THM sker främst via inandning, men upptag sker också via hud och kallsupar. Det internationella cancerforskningsinstitutet har klassificerat kloroform som möjlig cancerframkallande för människa

Riktvärde för COD (chemical oxygen demand) är 4 mg/l och är ett mått på lösta föroreningar i badvattnet. Det saknas direkt koppling mellan hälsa och halten på COD. Låg halt på COD är i normalfallet ett mått som visar att reningsanläggningen avskiljer föroreningar effektivt.

Nämndens bedömning

Mot bakgrund av att ventilationskontrollen i februari 2010 inte blev godkänd, samt att ombesiktning efter åtgärd skulle genomförts senast i juni 2010, anser miljö- och hälsoskyddsnämnden det vara rimligt att Idrottsnämnden redovisar resultat av ventilationskontroll utförd våren 2013 samt hur bristerna, som påtalades i den tidigare rapporten, åtgärdats.

Att det finns fungerande och dokumenterade rutiner för hygien och hantering av farligt avfall är viktigt för att motverka miljö- och hälsorisker. När dessa rutiner inte finns skriftligt dokumenterade är det i strid mot bestämmelserna i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll och riktlinjerna i Socialstyrelsens råd för bassängbad (SOSFS 2004:7).

BESLUT

SID 7 (7)

Fuktskador i utrymmen där människor vistas utgör en förhöjd risk för olägenhet för människors hälsa. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser därför att Idrottsnämnden ska redovisa hur fuktskador i damernas bastu samt i omklädningsrummen för damer och herrar har åtgärdats.

